

Informatietechnologie 1

Cascading Style Sheets

Tekst vormgeven

Kristof Michiels

In deze presentatie

- Lettertypes kiezen en vormgeven
- Web fonts
- Tekstregels
- Kleuren/achtergronden
- Selectors: descendant, ID, class, andere contextuele selectors + pseudo-class selectors
- Specificiteit
- Lijsten

Lettertypes kiezen en vormgeven

Lettertypes kiezen en vormgeven: font-family

- Het lettertype kies je met font-family
- Je kan er een lijst van lettertypes aan koppelen (de font stack)
- Waarom een lijstje? Browsers hebben maar toegang tot standaardset lettertypes
- Indien eentje afwezig is gaat de browser verder zoeken in de lijst
- Standaard lettertypes: Arial, Helvetica, Times New Roman, Times, Courier New, Courier, Verdana, Georgia, Palatina, Garamond...
- Wil je iets anders: webfonts
- Je kan deze zelf downloaden (<https://fonts.com>) of uit de cloud gebruiken (bvb <https://fonts.adobe.com>)

Lettertypes kiezen en vormgeven

HTMLCSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

LIVE

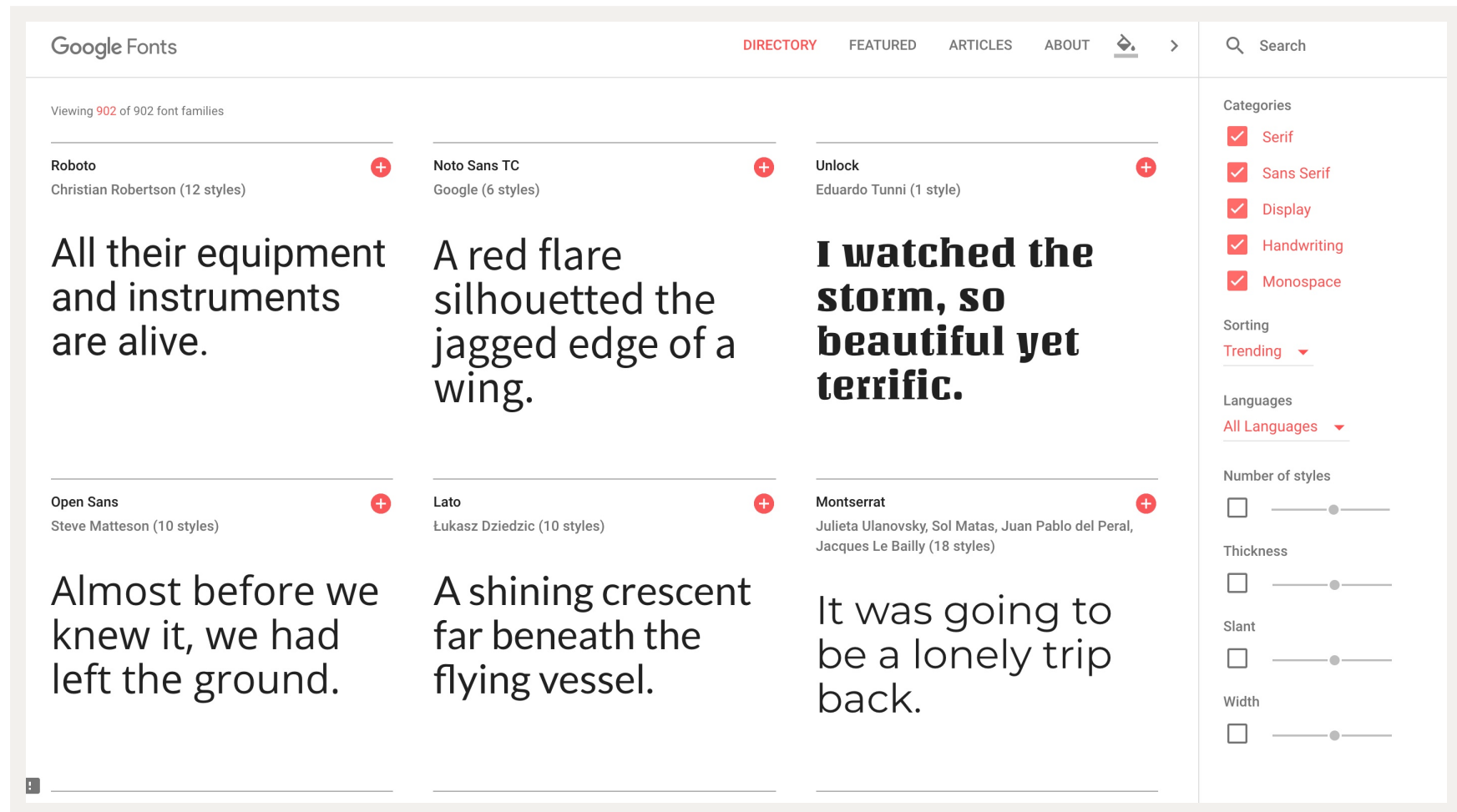
```
1 <h1>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit</h1>
2
3 <p>Aliquam molestie eros in odio suscipit, sed congue mauris
  facilisis. Sed tristique dolor sit amet risus ultricies, a
  rutrum nibh tempus. Morbi laoreet nisi at quam gravida accumsan.
  Morbi dolor orci, fermentum porttitor erat in, placerat rutrum
  risus. Mauris condimentum urna elit, at vehicula diam
  scelerisque imperdiet. Sed non magna sagittis, suscipit ex at,
  sollicitudin justo. Fusce in vestibulum neque, in accumsan
  lectus.</p>
4
5 <p id="tweede_paragraaf">Nulla accumsan, augue nec volutpat
  eleifend, dolor diam aliquet ligula, vel rutrum dolor odio quis
  libero. Integer ante massa, varius quis lorem vitae, ultrices
  ornare ex. Maecenas at consequat sem, a auctor mi. Morbi quis
  augue in felis elementum ultricies. Sed tristique, odio ut
  scelerisque aliquam, nulla lacus sollicitudin massa, nec auctor
  turpis neque ut erat. Sed vel molestie erat. Cras molestie sem
  volutpat, tincidunt augue sed, faucibus ipsum. Aenean ipsum
  ligula, pharetra congue augue sit amet, sollicitudin facilisis
  nunc. Donec id convallis velit. Quisque nisl libero, molestie
  eget dignissim sed, aliquam vel enim. Proin auctor odio a felis
```

```
1 body {
2   font-family: Helvetica; sans-serif;
3 }
4
5 h1 {
6   font-family: Arial;
7 }
8
9 p {
10  font-family: "Courier New";
11 }
12
13 #tweede_paragraaf {
14   font-family: 'Permanent Marker', cursive;
15 }
```

Resources

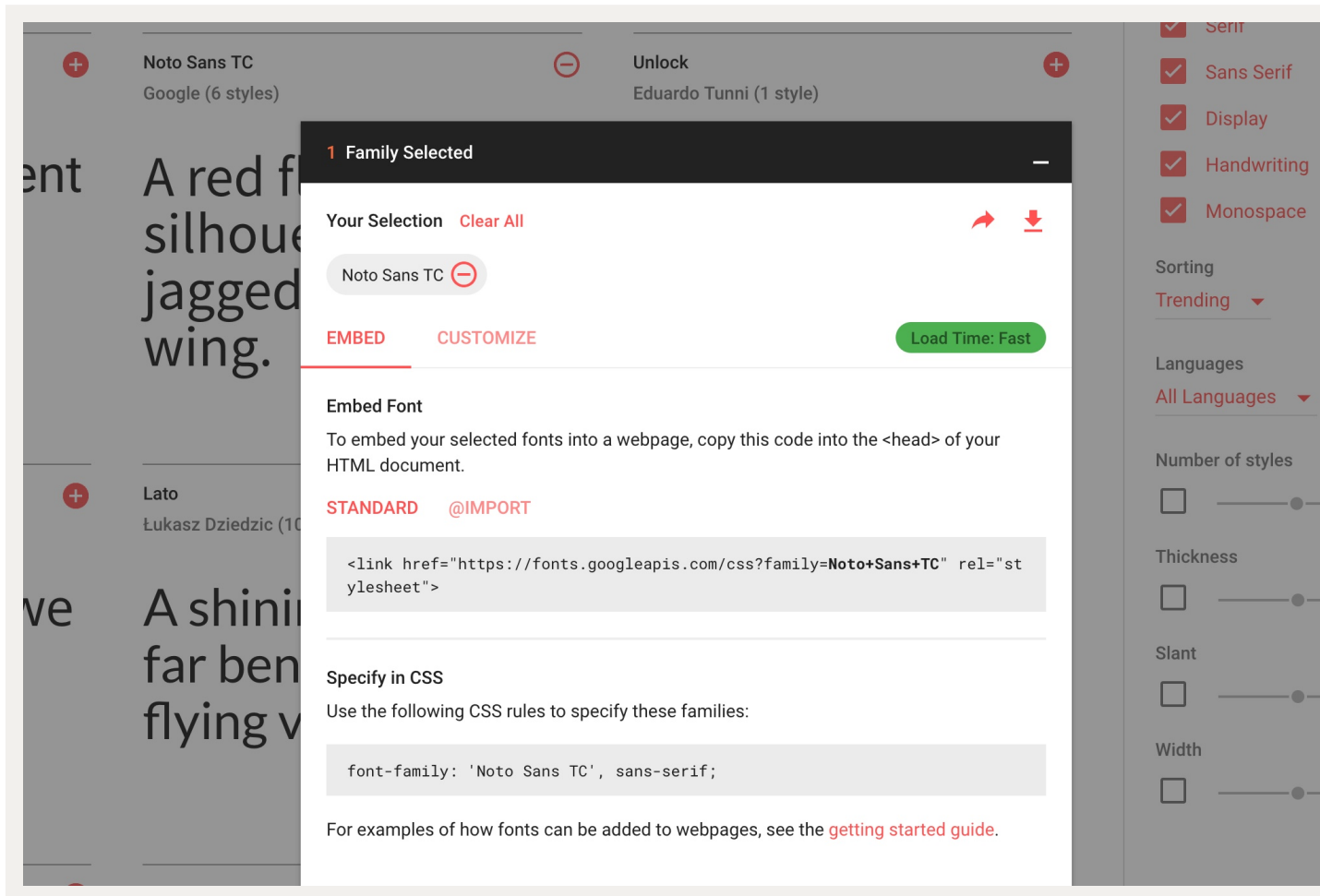
<https://codepen.io/admkrm/pen/YRMelV>

Google fonts

<https://fonts.google.com/>

Google fonts toevoegen aan je webpagina

Lettertypes downloaden en gebruiken

```
@font-face {  
  font-family: myFirstFont;  
  src: url(sansation_light.woff);  
}  
  
p {  
  font-family: myFirstFont;  
}
```


Tekstregels

Lettergrootte: font-size

- Stel je in met font-size
- Je kan als waarde een lengte eenheid of percentage kiezen maar kunnen ook: xx-small, x-small, small, medium, large, x-large, xx-large, smaller, larger
- Let erop bij het ingeven van lengtematen: de naam van de eenheid moet onmiddellijk volgen op het getal. Dus 2rem en geen 2 rem
- Onze voorkeur zal uitgaan naar rem, em en %

Lettertypes kiezen en vormgeven

HTML

CSS

Result

EDIT ON
CODEPEN
LIVE

```
1▼ <h1>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit</h1>
2
3▼ <p>Aliquam molestie eros in odio suscipit, sed congue mauris
  facilisis. Sed tristique dolor sit amet risus ultricies, a
  rutrum nibh tempus. Morbi laoreet nisi at quam gravida accumsan.
  Morbi dolor orci, fermentum porttitor erat in, placerat rutrum
  risus. Mauris condimentum urna elit, at vehicula diam
  scelerisque imperdiet. Sed non magna sagittis, suscipit ex at,
  sollicitudin justo. Fusce in vestibulum neque, in accumsan
  lectus.</p>
4
5▼ <p id="tweede_paragraaf">Nulla accumsan, augue nec volutpat
  eleifend, dolor diam aliquet ligula, vel rutrum dolor odio quis
  libero. Integer ante massa, varius quis lorem vitae, ultrices
  ornare ex. Maecenas at consequat sem, a auctor mi. Morbi quis
  augue in felis elementum ultricies. Sed tristique, odio ut
  scelerisque aliquam, nulla lacus sollicitudin massa, nec auctor
  turpis neque ut erat. Sed vel molestie erat. Cras molestie sem
  volutpat, tincidunt augue sed, faucibus ipsum. Aenean ipsum
  ligula, pharetra congue augue sit amet, sollicitudin facilisis
  nunc. Donec id convallis velit. Quisque nisl libero, molestie
  eget dignissim sed, aliquam vel enim. Proin auctor odio a felis
```

```
1▼ :root {
2    font-size: 62.5%;
3    font-family: Helvetica, sans-serif;
4  }
5
6▼ h1 {
7    font-size: 4rem;
8  }
9
10▼ p {
11    font-size: 2rem;
12  }
13
14▼ #tweede_paragraaf {
15    font-size: 3rem;
16  }
```

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/ZmZxrr>

Lettergewicht: font-weight

- Als je tekst in het vet wil weergeven gebruik je font-weight
- Als waarden kan je gebruiken: normal, bold, bolder, 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900
- Wij gaan de getallen gebruiken
- Gaan vaak samen met de lettertypes (op bvb Google fonts)

Recht of schuin: font-style

- Als je tekst in het italic wil weergeven gebruik je font-style
- Als waarden kan je gebruiken: normal, italic, oblique
- Gaan vaak samen met de lettertypes (op bvb Google fonts)

font-style, font-weight en letter-spacing

HTMLCSS

Result

EDIT ON CODEPEN

LIVE

```
1 <h1>Automatic Design</h1>
2 <h2>Automatic Design</h2>
3 <h3>Automatic Design</h3>
4 <h4>Automatic Design</h4>
```

```
1 body {
2   font-size: 2rem;
3   font-family: Helvetica;
4 }
5
6 h1 {
7   font-weight: 900;
8 }
9
10
11 h2 {
12   font-style: italic;
13 }
14
15
16 h3 {
17   letter-spacing: .5rem;
18 }
19
20 h4 {
21   letter-spacing: -.1rem;
22 }
```

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/NEmYZv>

Regelhoogte: line-height

- Bepaalt de regelhoogte
- Waarden: een lengte eenheid

Horizontaal uitlijnen: text-align

- Laat toe een tekst horizontaal uit te lijnen
- Waarden: left, right, center, justify, start, end

Onderlijnen en andere decoraties: text-decoration

- Laat toe een tekst horizontaal uit te lijnen
- Waarden: none, underline, overline, line-through

Hoofdletters/kleine letters: text-transform

- Verandere de kapitalisatie met text-transform
- Waarden: none, capitalize, lowercase, uppercase, full-width

Stretchen met letter-spacing en word-spacing

- Als je tekst wil uitrekken of samenpersen gebruik je letter-spacing
- Als waarden kan je rem gebruiken
- Samenpersen doe je met een negatieve waarde
- Mee opletten en jezelf vraag stellen: oogt het resultaat goed?

Schaduw met text-shadow

- Voegt een schaduw aan onderaan de tekst
- Waarden: 'horizontal offset' 'vertical offset' 'blur radius' 'color', none

Line-height, text-align, text-decoration, text-transform, letter-spacing, word-spacing, text-shadow

HTML

CSS

Result

EDIT ON CODEPEN

1▼

<p>Lorem Ipsum is simply dummy text of the printing and typesetting industry. Lorem Ipsum has been the industry's standard dummy text ever since the 1500s, when an unknown printer took a galley of type and scrambled it to make a type specimen book. It has survived not only five centuries, but also the leap into electronic typesetting, remaining essentially unchanged. It was popularised in the 1960s with the release of Letraset sheets containing Lorem Ipsum passages, and more recently with desktop publishing software like Aldus PageMaker including versions of Lorem Ipsum.</p>

LIVE

1▼

```
p {
  line-height: 4rem;
  text-align: center;
  letter-spacing: .2rem;
  word-spacing: .5rem;
  text-shadow: .2em .2em lightgrey;
}

a {
  text-decoration: none;
}

em {
  text-decoration: line-through;
  text-transform: uppercase;
}
```

LIVE

Resources

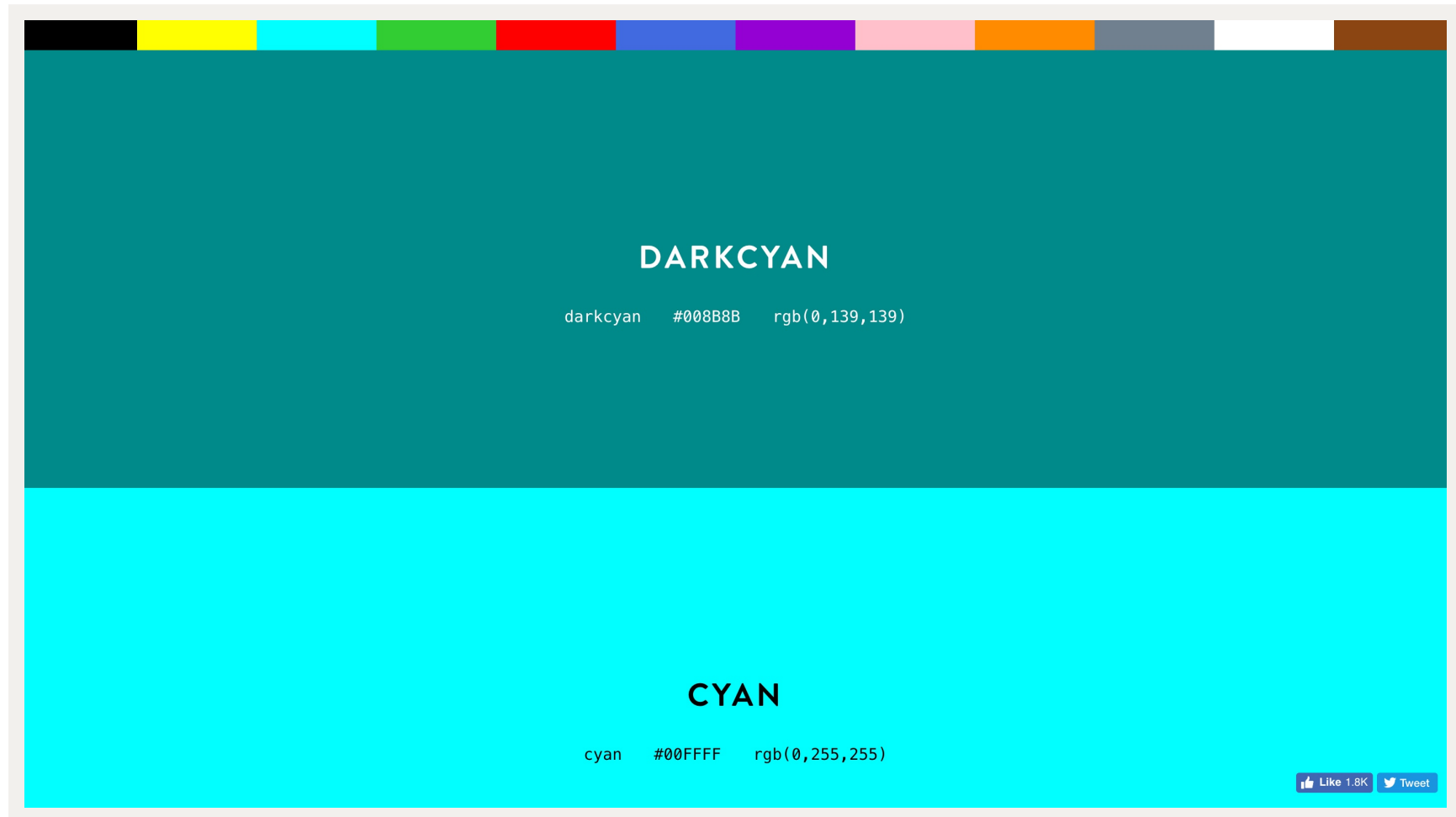
<https://codepen.io/admkrm/pen/zMXLmJ>

Kleuren/achtergronden

Tekstkleur wijzigen: color

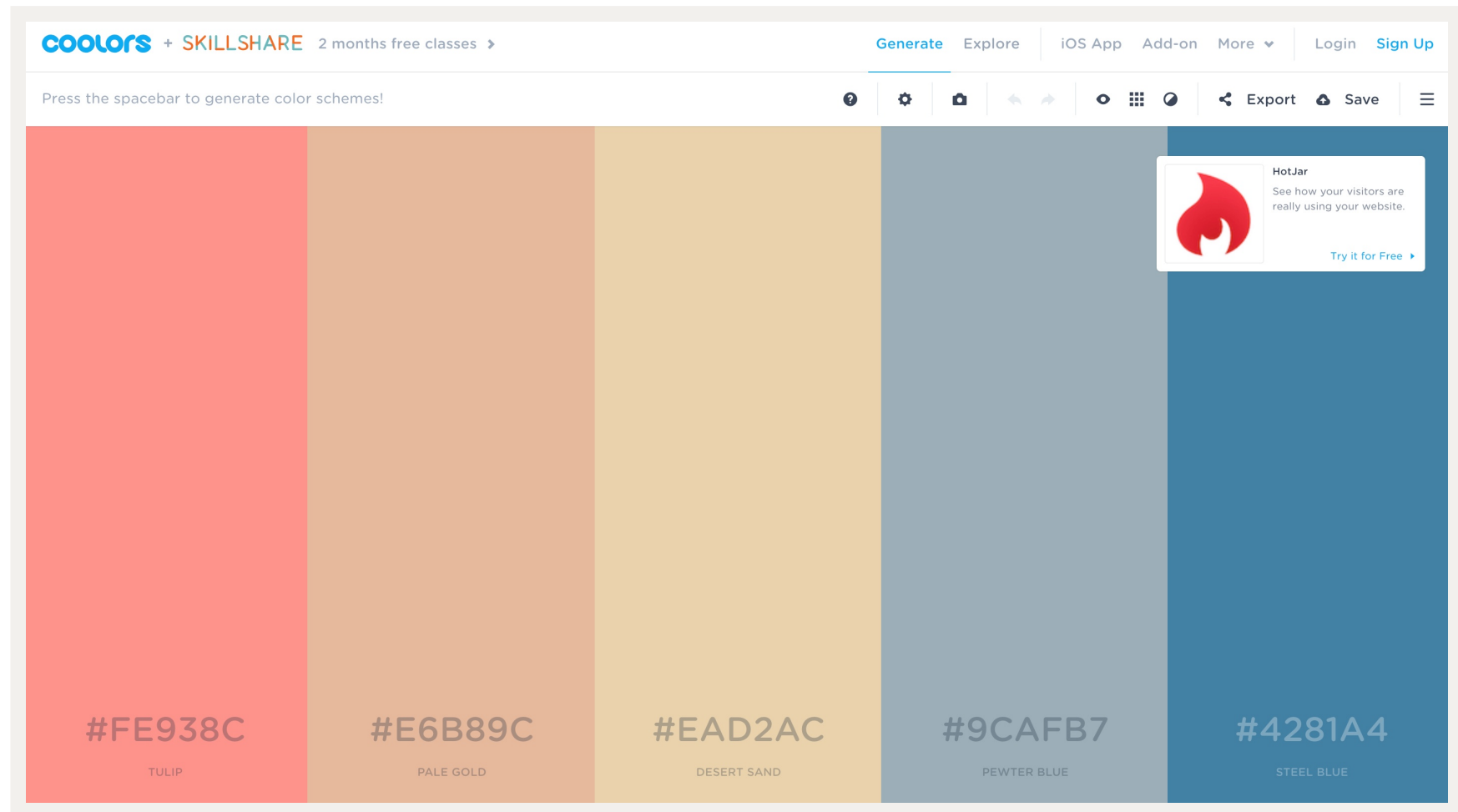
- Doen we met de color eigenschap
- Waarden kunnen kleurnamen zijn, of numerieke kleurwaarden
- Handig: een colorpicker appje!
- De beste kleurtools voor vormgevers: <http://bit.ly/2E0UIWc>

Handig: lijst met kleurnamen

Handig: Coolors kleurengenerator

Tekstkleur wijzigen: color

HTML

CSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

1▼ <h1>Kleur wijzigen met color</h1>

2▼ <h2>Kleur wijzigen met color</h2>

3▼ <h3>Kleur wijzigen met color</h3>

4▼ <h4>Kleur wijzigen met color</h4>

LIVE

1▼ :root {

2font-size: 62.5%;}

3

4▼ body {

5font-size: 3rem;

6background-color: lightblue;

7font-family: helvetica, sans-serif;}

8

9▼ h1 {

10color: magenta;}

11

12▼ h2 {

13color: #FE938C;}

14

15▼ h3 {

16color: #666;}

17

18▼ h4 {

19color: rgba(33,102,200,.3);}

LIVE

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/MzRGGx>

Achtergrondkleur: background-color

- Wijzigt de achtergrondkleur van een element
- Waarden: kleur | transparent

Doorschijnend maken: opacity

- Maakt een volledig element doorschijnend
- Waarden: tussen 0 en 1
- Nadeel: alles wordt doorschijnend. Soms beter te werken met rgba-waarde!

Background-color, opacity

HTMLCSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

1▼<p>It is a long established fact that a reader will be distracted by the readable content of a page when looking at its layout. The point of using Lorem Ipsum is that it has a more-or-less normal distribution of letters, as opposed to using 'Content here, content here', making it look like readable English. Many desktop publishing packages and web page editors now use Lorem Ipsum as their default model text, and a search for 'lorem ipsum' will uncover many web sites still in their infancy. Various versions have evolved over the years, sometimes by accident, sometimes on purpose (injected humour and the like).</p>

1▼p {
2color: green;
3border: .3rem dashed green;
4opacity: 0.5;
5}
6
7

LIVE

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/jQRvjd>

Achtergrondafbeeldingen

- Voeg je toe aan elementen met de background-image eigenschap
- Waarden: url(locatie van de afbeelding) | none
- Je kan de afbeeldingen "stapelen" met background-repeat
- Waarden: repeat | no-repeat | repeat-x | repeat-y | space | round
- Je kan de achtergrond positioneren met background-position
- Waarden: lengte eenheid | left | center | right | top | bottom
- Je kan de grootte van de afbeelding bepalen met background-size
- Waarden: lengte eenheid | auto | cover | contain

Achtergrondaafbeeldingen

HTML

CSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

1▼ `<p>`There are many variations of passages of Lorem Ipsum available, but the majority have suffered alteration in some form, by injected humour, or randomised words which don't look even slightly believable. If you are going to use a passage of Lorem Ipsum, you need to be sure there isn't anything embarrassing hidden in the middle of text. All the Lorem Ipsum generators on the Internet tend to repeat predefined chunks as necessary, making this the first true generator on the Internet. It uses a dictionary of over 200 Latin words, combined with a handful of model sentence structures, to generate Lorem Ipsum which looks reasonable. The generated Lorem Ipsum is therefore always free from repetition, injected humour, or non-characteristic words etc.`</p>`

1▼ `p {`
2 `width: 60vw;`
3 `height: 60vh;`
4 `margin: 20vh auto;`
5 `background-image: url(https://wallpaperstock.net/super-cute-kitten-wallpapers_36793_1920x1080.jpg);`
6 `background-repeat: no-repeat;`
7 `background-position: center;`
8▼ `/* background-position: left bottom */`
9▼ `/* background-position: 250px 50px */`
10 `background-size: cover;`
11▼ `/* cover contain stretch */`
12▼ `/* background-size: 600px 150px; */`
13
14
15 `}`

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/RqOeYe>

Nieuwe selector-kracht

Nieuwe selector-kracht

- We zagen eerder:
  - element selectors (bvb p)
  - ID selector (bvb #mijnid)
  - gegroepeerde selectors (bvb h1, h3, p)

Nieuwe selector-kracht: Descendant selectors

- Wanneer je elementen wil vormgeven die zich binnen een bepaald element bevinden
- Het aantal niveau's tussen de elementen maakt niet uit
- Vb: enkel een em die in een li zit zal deze kleur krijgen

```
li em {  
    color: cadetblue;}  
  
h1 em, h2 em, h3 em {  
    color: red;}  
  
ol a em {  
    color: #000;}
```

Nieuwe selector-kracht: ID

```
<li id="mijnid">Een eenvoudig lijstelement</li>  
<div id="bronnen"><a href="#">Mijn link</a></div>
```

```
#mijnid {color: red;}  
li#mijnid {color: orange;}  
#bronnen a {font-style: italic;}
```

Nieuwe selector-kracht: Class

```
<p class="speciaal">Een eenvoudige paragraaf</p>
```

```
.speciaal {color: red;}
```

```
p.speciaal {color: orange;}
```

Nieuwe selector-kracht: de universele selector

```
* {  
  font-weight: bold;} /* ELK element! */  
  
header * {  
  color: orange;} /* elk element binnen het header element */
```

Nieuwe selector-kracht: andere contextuele selectors

HTMLCSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

1▼<h1>Dit is een titel</h1>

2

3▼<p>

4▼Dit is een Paragraaf

5▼Dit is een Mijn link

6</p>

7

8▼<p>

9En dit is nog een paragraaf

10</p>

LIVE

1▼/* Hier zie je een child-selector aan het werk: enkel een em-
een direct kind is van de p zal gewijzigd worden */

2

3▼p > em {

4color: magenta;

5font-weight: 900;

6}

7

8▼/* Dit is een next sibling selector: slaat op een element dat
direct na een andere bepaald element komt */

9

10▼h1 + p {

11color: green;

12}

13

14▼/* Dit is een subsequent sibling selector: beide elementen delen
eenzelfde ouder en het element dat gewijzigd wordt komt na het
eerste in de volgorde. Hoeft niet het eerstvolgende element te
zijn. We noemen dit een tilde (bij mac: option+n) */

15

16▼em ~ a {color: orange;}

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/YRMvRO>

Specificiteit

Deze lijst rangschikt selector types van meest naar minst specifiek. Zo hanteert CSS de volgorde van belangrijkheid en gewicht

- Inline style met het style attribuut
- ID selectors
- Class selectors
- Individuele element selectors

De realiteit is iets complexer maar voor nu is bovenstaande volgorde voldoende

Pseudo-Class selectors

HTML

CSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

1▼ Ik ben een link

LIVE

1▼ a:link {
2   color: green;
3   text-decoration: none;}
4
5▼ a:hover {
6   color: orange;
7   text-decoration: underline;}
8
9▼ a:visited {
10   red;}
LIVE

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/NEmOjm>

Andere pseudo-Class selectors

- :root
- :first-child
- :last-child
- :only-child
- :first-of-type
- :last-of-type
- :only-of-type
- :nth-child()
- ...

Lijsten vormgeven

Lijsten: bullets en getallen vormgeven

- Doen we met list-style-type
- Waarden: none | disc | circle | square | decimal | decimal-leading-zero | lower-alpha | upper-alpha | lower-latin | upper-latin | lower-roman | upper-roman | lower-greek
- De positie van de marker pakken we aan met list-style-position
- Waarden: inside | outside | hanging
- Je eigen bullets kan je maken met list-style-image
- vb list-style-image: url(/ images/ rainbow.gif);

Lijsten: bullets en getallen vormgeven

HTML

CSS

Result

EDIT ON
CODEPEN

LIVE

```
1 <ul>
2   <li>Eerste item</li>
3   <li>Tweede item</li>
4   <li>Derde item</li>
5 </ul>
6
7 <ol>
8   <li>Eerste item</li>
9   <li>Tweede item</li>
10  <li>Derde item</li>
11 </ol>
```

LIVE

```
1 ul {
2   list-style-type: square;
3   list-style-position: inside;
4   margin-bottom: 2rem;}
5
6 ol {
7   list-style-type: upper-latin;
8   list-style-position: inside;
9 }
```

Resources

<https://codepen.io/admkrm/pen/NEmLgy>

IT1 - Cascading Style Sheets - Tekst vormgeven

Vragen?

kristof.michiels01@ap.be